

[Alfred Hansen]

fået tilsagn om at man vil fremover. Tak for det. Det tredje element gik på, hvad regeringen vil gøre for at forbedre forholdene i folkeskolen. Det må jeg konstatere at der ikke er kommet noget bud på fra regeringens side, hvilket jeg meget dybt beklager.

(Kort bemærkning).

Ole Vig Jensen (RV):

Hr. Steen Folke gjorde nogle bemærkninger til mig om besparelserne. Jeg kan blot henvise til ministerens besvarelse, som fuldt ud dækkede mig ind.

Må jeg i spørgsmålet om klassekvotienternes størrelse og deres indvirkning på folkeskolen sige, at jeg ikke har draget nogen konklusioner i dag om det spørgsmål. Jeg har henvist til en overordentlig interessant artikel af magister Poul Erik Jensen i tidskriftet Uddannelse, som jeg meget stærkt kan anbefale hr. Steen Folke at få læst. Den sætter spørgsmålstegn ved klassekvotienternes størrelse, som hidtil har været en hellig ko. Jeg synes nok, at hvis vi ved en ændring af vores opfattelse på det område vil kunne få mere ud af pengene til gavn for børnene, for skolens daglige undervisning, så er det bestemt værd at overveje. Men vi skal naturligvis ikke kaste os hovedløst ud i det her. Vi skal overveje det nærmere. Jeg er helt overbevist om, at der er særlige problemer i relation til de mindre samfund og de små skoler, men det er en overvejelse værd.

Jeg synes, der er anledning til at takke ministeren for invitationen, som jeg forstod det var, til at komme til en bredt sammensat konference. Jeg tror, at det netop, når vi skal gøre status efter disse år, er en god idé, at vi sætter os sammen med andre end politikere og får drøftet folkeskolens forhold igennem.

(Kort bemærkning).

Steen Folke (VS):

Jeg har et par bemærkninger til ministeren om skolestørrelse.

Jeg har heller ikke gennemsnitstal på rede hånd, men jeg er nu ret sikker på, at størrelsen af de private skoler som helhed er væsentligt lavere end for folkeskolen som helhed. Men jeg er med på, at det i særlig grad gælder for de lilleskoler, som har min sympati.

Med hensyn til klassekvotienterne mente ministeren, at hun citerede mig for at have sagt: jeg vil da ikke påstå, at det spiller nogen rolle, om tallet er 20 eller 22. Nu holdt ministeren en lille moralprædiken lige før til tinget om at lytte ordentligt efter, hvad der bliver sagt. Det sagde jeg altså ikke. Jeg sagde: jeg vil da ikke påstå, at det spiller nogen afgørende rolle, om tallet er 20 eller 22. Det er faktisk en ret væsentlig forskel. Det andet kunne jo hurtigt bruges til, at selv VS vel mener, at hvis vi sætter klassekvotienterne op til i gennemsnit 22, spiller det såmænd ingen rolle. Det vil jeg bestemt ikke tages til indtægt for. Jeg vil gerne understrege, at jeg mener, det spiller en rolle. Jeg mener f. eks., at der er forskel på 15 og 25, og det var det, jeg prøvede at få hr. Ole Vig Jensen til at tage stilling til, men det fik vi ingen konkret stillingtagen til. Jeg mener, at vi skal ned med klassekvotienterne. Selv om man kan sige, at et lille skridt i sig selv ikke gør den store forskel – fra 19 til 18½ eller fra 18½ til 18 – så betyder det altså noget, om vi kommer ned i klassekvotienter, og jeg nægter at tro på, at det er uden betydning eller ikke spiller en væsentlig rolle for hele undervisningen.

Til sidst vil jeg sige til det her om besparelserne: ministeren var ikke glad for besparelserne, men belærte os om, at vi ikke kan betragte et område i samfundet som en isoleret ø og frede det for besparelser. Jeg glæder mig til at se ministeren stemme imod et kommende forsvarsforlig, der som det eneste isolerede område forøger bevillingerne til militæret!

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Enggaard):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om det dagsordensforslag, der er fremsat af hr. Steen Folke, blive foretaget i mødet i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

[Af Chr. Christensen (KrF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 167. Fremsat 6/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at indførelse af niveaudelte prøver på 9. og 10. klassetrin efter kristeligt folkepartis opfattelse er en forudsætning for, at man kan fastholde det faglige niveau i folkeskolen. Jeg er helt uenig i dette synspunkt og mener tværtimod, at man må se i øjnene, at hvis der skal bruges flere kræfter på prøverne, vil der være færre kræfter tilovers til det, det egentlig drejer sig om, nemlig selve undervisningen.

Den gældende ordning med hensyn til prøver i folkeskolen er et led i forliget om folkeskoleloven, og selv om denne ordning rummer visse ulemper, mener jeg alligevel, at den har en række afgørende fordele fremfor den ordning, kristeligt folkeparti nu ønsker indført.

Forslaget synes at bygge på, at kursusdeling skal finde sted, og det synes helt at se bort fra adgangen i lovens § 8, stk. 3, til at undlade kursusdeling for 8. og 9. klassetrin i et eller flere af fagene. Hertil kommer, at den gældende ordning, hvorefter eleverne på 9. klassetrin går op til samme prøve, uanset om de har fulgt grundkursus, udvidet kursus eller ikke-kursusdelt undervisning, i modsætning til den foreslåede ordning tilgodeser ønsket om, at elevernes valg af fag og niveau i folkeskolen ikke skal have konsekvenser for deres fortsatte uddannelse efter folkeskolen.

En anden fordel ved den gældende ordning er, at eleverne kan vælge først at indstille sig til folkeskolens afgangsprøve ved afslutningen af 10. klasse. Ordningen får herved en fleksibilitet, som vil gå tabt, hvis man gennemførte kristeligt folkepartis forslag. Indførelsen af fire prøveniveauer vil også kunne rejse problemer af teknisk art, idet erfaringerne fra tidligere viser, at det vil være meget svært at fastholde niveauernes sværhedsgrad.

Jeg synes ikke, at jeg i disse sparetider helt kan forbigå de økonomiske konsekvenser af forslaget. Der vil blive tale om en væsentlig forøgelse af antallet af prøver og dermed en ikke ubetydelig merudgift.

Endelig vil jeg godt understrege, at vi fra folkeskolen gang på gang får at vide, at prø-

vesystemet føles belastende i den forstand, at det forbruger mange uger og mange klassetimer, som derved ikke kan anvendes til den undervisning, som jo faktisk er skolens egentlige opgave.

På denne baggrund må jeg på regeringens vegne afvise kristeligt folkepartis forslag.

Helle Degn (S):

Med stor interesse imødeser vi naturligvis venstres indlæg og stillingtagen ved dette forslags behandling.

På socialdemokratiets vegne må jeg afvise kristeligt folkepartis forslag om at lave to eksaminer på 9. klassetrin. Den argumentation, som jeg ved den tidligere behandling af dette forslag har fremført på socialdemokratiets vegne, vil jeg ved denne lejlighed blot henvise til.

Den eneste tilføjelse, socialdemokratiet har til dette lovforslags behandling, er at give udtryk for, at vi med glæde og tilfredshed år for år konstaterer en stadig stigende interesse blandt elever, forældre og lærere for den udelte undervisning på 8., 9., 10. klassetrin. Der er en markant stigning, et markant manifesteret ønske hos lokale kommunale skoler om denne undladelse af kursusdeling.

Socialdemokratiet må afvise kristeligt folkepartis forslag om at få indført flere prøver og eksaminer i folkeskolen. Tværtimod er det vores opfattelse – det er et apropos til den tidligere debat – at dette kan være medvirkende til at forværre et af de problemer, vi synes er et problem. Vi burde måske i højere grad afskaffe alle disse prøver og eksaminer, da de forstyrrer arbejdsroen og udbyttet, ikke alene for de elever, som forbereder sig til eksamen, men også for skolens øvrige elever, idet den daglige undervisning for mange elever bliver berørt af hele eksamensjageriet. Derfor er socialdemokratiet fortsat af den opfattelse, at de 30-40 mill. kr., som i dag bruges til prøver og eksaminer, kunne anvendes til et langt mere fornuftigt formål til gavn for folkeskolens elever.

Derfor må jeg på socialdemokratiets vegne afvise dette lovforslag.

Bundgaard Nielsen (V):

Der er især to grunde til, at venstre helt og fuldt kan støtte kristeligt folkepartis forslag.

[Bundgaard Nielsen]

For det første må vi nu, efter at loven har været i brug i 5 år, erkende, at det er uholdbart, at eleverne undervises på ét niveau og eksamineres på et andet. Det er pædagogisk forkert, fordi en prøve skal ligge så tæt op ad den daglige undervisning som muligt. Vi må huske på, at det udvidede kursus adskiller sig fra grundkursus og dermed prøven både i omfang og i indhold.

For det andet er det bedømmelsesmæssigt forkert. Vi får en evaluering, der hverken fortæller eleven eller andre, i hvor høj grad eleven har tilegnet sig det stof, han har gennemarbejdet i undervisningen. Det er den anden grund til at støtte forslaget. Meningen med afgangsprøver i folkeskolen må vel stadig væk være, at de skal danne vurderingsgrundlag for, hvad eleverne senere skal beskæftige sig med. F. eks. skal karaktererne benyttes som vurdering, når eleverne søger i gymnasiet. Høje karakterer ved afgangsprøven fortæller ikke, om eleven kan klare sig i gymnasiet. I det hele taget forlader flere og flere elever folkeskolen allerede efter 9. klasse, og de gør det med et prøvebevis, der ikke fortæller, hvad eleven kan. Det viser ikke, at prøver er overflødige, men at der ikke er overensstemmelse mellem undervisningen og prøverne.

Hvis lovforslaget gennemføres, hvad vi håber, får vi endnu flere prøver i folkeskolen, og de optager beklageligt megen tid, hvad undervisningsministeren var inde på. Derfor vil venstre gerne medvirke til, at man på den anden vis får nedbragt prøvetiden. Det kan f. eks. gøres ved, at man regionsvis ved lodtrækning udelader prøve i nogle fag og i stedet overfører årskaraktererne som prøve-karakterer. Det vil i høj grad lette skolens situation i skoleårets sidste måneder.

Jeg går ud fra, at den konference, som undervisningsministeren nu har lovet vi skal have, også i høj grad vil komme til at dreje sig om dette spørgsmål.

Karen Højte Jensen (KF):

Det konservative folkeparti går ind for prøver og karakterer. Vi mener, det er vigtigt, at eleverne løbende bliver vurderet, af hensyn til deres mulighed for at vurdere sig selv, men også af hensyn til det valg, de skal foretage, når de forlader folkeskolen.

Vi vil gerne tilsige kristeligt folkepartis lovforslag vor fulde støtte. Vi har tidligere fremsat det samme forslag. Det er meget værdifuldt at få fjernet de problemer, vi ved der eksisterer ved specialprøverne i 9. klasse, hvor eleverne kan have været undervist på 2 niveauer i eksempelvis engelsk, men prøven er den samme. Det er klart, at prøverne må tilrettelægges, så deres indhold svarer til det, eleverne er blevet undervist i.

Jeg finder også, der er et problem med karaktergivning, idet elever naturligt, når de deltager i folkeskolens afsluttende prøve og i øvrigt har læst på udvidet kursus, vil få en betydelig højere karakter. Dette problem genspejler sig ved overgangen til gymnasiet. Indstilles eleven som »måske egnet«, vurderer man fra gymnasiets side eventuelle store forskydninger i karaktererne, og det er givet, at når eleverne efter 9. klasse går op på grundkursusniveau, så vil man se, at de får højere karakterer end deres daglige karakterer, og det finder vi også er et problem.

Vi støtter som sagt forslaget.

Halvgaard (FP):

Det er glædeligt, at kristeligt folkeparti som et af de 5 forligspartier, der har ansvaret for folkeskoleloven, nu erkender, at en revision er nødvendig, desværre ikke en revision af hele folkeskoleloven, men dog et forslag til en væsentlig ændring, nemlig af § 12.

Kurser med forskelligt indhold må naturligvis afsluttes med hver sin prøve, det er både rimeligt og retfærdigt. Den lovændring, som her foreslås af kristeligt folkeparti, er i overensstemmelse med det ændringsforslag, fremskridtspartiet kom med i sin tid, og derfor kan vi fuldt ud tilslutte os forslaget.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Det er nærmest en bemærkning til hr. Bundgaard Nielsen. Jeg synes, at hr. Bundgaard Nielsen skylder forligspartierne svar på, hvordan venstre agter at stemme til dette forslag. Det må forligspartierne have et berettiget krav på at få venstres klare stillingtagen til. Hvordan ønsker man at stemme? Er det venstres opfattelse, at vi nu politisk skal jage flertal, som kan danne basis for folkeskolelovgivningen?

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

I SF er vi imod prøver på folkeskoleni-
veau. Jeg kan ikke rigtig se, hvem de prøver
overhovedet skal gavne. Jeg tror, at de fleste
elever er klar over, hvordan de fungerer i
folkeskolen, og ellers mener jeg at man må
prøve at lave en evaluering i en samtale med
læreren. Jeg har prøvet, når jeg har fået nye
8. klasser, at snakke med dem om, hvordan
deres karakterer skal være – for nu skal vi jo
altså give dem – og det er utrolig sjældent,
eleverne ikke selv har været i stand til at vur-
dere præcis, hvordan de ligger. Så jeg tror
ikke, det er af hensyn til eleverne, vi skal
have karaktererne, i hvert fald. Jeg tror heller
ikke, det er af hensyn til lærerne, for lærerne
ved det også godt selv. I øvrigt er det lærer-
ne selv, der giver karaktererne. Hvis det er af
hensyn til vurderingen gymnasium eller ikke
gymnasium, forstår jeg ikke rigtig problema-
tikken.

Der kan måske være et problem i, at man
har to niveauer i en prøve. Jeg tror det så-
mænd ikke, men jeg vil hellere løse det den
anden vej rundt og sige: o.k., så laver vi kun
ét niveau.

(Kort bemærkning).

Bundgaard Nielsen (V):

Fru Helle Degn forsøgte at afkræve mig
en forklaring på, hvorledes venstre vil stem-
me ved tredjebehandlingen af det lovforslag,
der lægges frem nu. Jeg tror ikke, nogen kan
være i tvivl om venstres intentioner i denne
sag, når vi har sagt, at vi fuldt og helt vil
støtte kristeligt folkepartis forslag. På den
anden side har vi nu fra ministeren fået til-
sagn om en konference, som vi med interesse
vil deltage i, og hvor vi regner med at dette
spørgsmål vil indtage en central placering.
Derfor mener jeg, det er rimeligt, at vi venter
til tredjebehandlingen. Denne konference må
forventes at finde sted, inden vi afslutter be-
handlingen af dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Så må jeg forsikre hr. Bundgaard Nielsen
om, at den undrende offentlighed og folke-
skoleforligspartierne vil afvente med meget
stor interesse, hvordan venstre vil sno sig ud

af denne vanskelige politiske situation – om
venstre hermed vil bryde en aftale.

(Kort bemærkning).

Bundgaard Nielsen (V):

For det første er der ikke tale om noget
brud på noget forlig i øjeblikket, og for det
andet har jeg jo én gang sagt, at venstre ikke
har ændret sin stilling fra sidste år og fra
tidligere tider, når kristeligt folkepartis for-
slag har været til behandling. Hvis der er tale
om at bryde et forlig nu, så er det, fordi soci-
aldemokraterne har besluttet, at de vil have
brudt skoleforliget.

Ole Vig Jensen (RV):

Det er fremgået af den tidligere debat, at
der hos flere af ordførerne i dag hersker den
opfattelse, at der knytter sig problemer til at
få afviklet prøvesystemet, sådan som det fun-
gerer i dag. Det er stærkt belastende for sko-
len, og jeg synes, vi allerede med de erfaringer,
vi har nu, med god grund kan gøre os
overvejelser om, hvordan vi kan forenkle
prøvesystemet.

Jeg gør mig selv til talsmand for det syns-
punkt, som jeg forstod hr. Bundgaard Niel-
sen fremførte, at vi genindfører den tidligere
ordning, hvorefter vi regionsvis bortvælger
fag, få uger før den endelige eksamen skal
finde sted – og på den måde opnår den for-
enkling, som kunne give en længere periode i
skolen med ro og egentlig undervisning.

Hvis vi nu skal gennemføre yderligere
prøver, kan man i hvert fald godt befrygte, at
den periode, hvori der skal afvikles prøver,
bliver af længere varighed. Jeg synes, for-
slagsstillerne i hvert fald er nødt til at gøre
sig nogle overvejelser om, hvordan vi får det
afviklet på tilfredsstillende måde.

Jeg vil ikke på mit partis vegne i dag tage
endelig stilling til det foreliggende spørgsmål.
Jeg har sagt, at der er god grund til at over-
veje det.

Fru Helle Degn er i denne sag nok lidt
mere aggressiv, end hun plejer at være. Jeg
forstår udmærket, at det var fristende at for-
søge at få et svar på spørgsmålet, men når
det nu forholder sig sådan, at der er delte
opfattelser i denne sag – og det kan ikke af-
vises, at der knytter sig problemer til prøve-
systemet, som vi har det i dag – så synes jeg,

[Ole Vig Jensen]

det er en god idé, at vi nu giver os tid til at få en nærmere drøftelse.

Jeg synes i øvrigt, at det er et af de spørgsmål, hvor det ville være udmærket at drage andre end lige politikere med ind i en afgørelse, nemlig uddannelsesfolk på forskellige felter, forskere osv. Jeg ser hen til den konference, hvor denne sag også skal drøftes. Og så er der jo i øvrigt, når forslaget oversendes – hvad jeg gerne anbefaler – til udvalget, mulighed for at drøfte sagen videre dér.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne på forhånd bede kristeligt folkeparti om tilgivelse for det, hvis man ikke længere er i stand til at kravle helt op på den høje stige, hvad veltalenhed og argumentationskraft angår. Jeg har tidligere i dag beskæftiget mig en hel del med prøver og eksaminer, jeg har også været inde på kristeligt folkepartis forslag allerede under den tidligere debat, og jeg vil gerne give min varme tilslutning til lovforslaget.

Steen Folke (VS):

Det interessanteste ved denne lille debat er egentlig ikke venstres stilling, men det er endnu en gang – Gud hjælpe os – de radikales stilling, for uden de radikale bliver der jo ikke ændret noget på dette punkt. Endnu en gang svajer de radikale som siv for vinden. Man vil ikke sige, hvad man mener, og man mener lidt på den ene side og lidt på den anden side. Der kan siges meget både for og imod, som der kan i stort set alle sager, når det er de radikale, der skal udtale sig. Det bliver interessant at finde ud af, hvilken vej de radikale svajer denne gang. Venstres stilling mener jeg i og for sig er relativt uinteressant.

VS' stilling er, hvis nogen skulle være i tvivl, klar: vi er modstandere af prøver og eksaminer, ikke bare fordi de forbruger nogle ressourcer på en helt uhensigtsmæssig måde – det er det, hr. Ole Vig Jensen nu holder sig til og gør til det egentlige spørgsmål – men også fordi de er ødelæggende for undervisningen. Det bryder undervisningen op på en helt uhensigtsmæssig måde, at man har en periode, hvor man kaster alt andet til side, for nu skal man læse til eksamen. Det er i sig selv ødelæggende for en fornuftig undervisning i skolen.

Hertil kommer et konkurrenceræs imellem eleverne, som ikke er befordrende for sammenholdet i en klasse, og mange andre ting. Det er det, denne sag virkelig burde handle om. Det er ikke kun et spørgsmål om en uhensigtsmæssig anvendelse af ressourcer, hvor man kunne klare sig med i stedet at udskyde nogle fag og andre bureaukratiske foranstaltninger, som overhovedet ikke vil løse de egentlige problemer.

Jeg skal ikke bestride, at der er noget mærkværdigt i den ordning, forligspartierne har flikket sammen her, hvor man har den niveaudelte undervisning på den ene side og så en fælles eksamen på den anden side. Selvfølgelig er der noget galt i det. Det er også en del af et politisk kompromis, som ikke er specielt holdbart, og som vi har været imod hele tiden. Det kan løses på to måder. Den ene er de borgerlige partiers måde, ved at lave niveaudelt eksamen. Jeg skal ikke bestride, at der er logik i det. Det er bare noget, der vil forøge problemerne i folkeskolen tvært imod at bidrage til deres løsning. Men logikken vil jeg på ingen måde frakende de borgerlige partier. Den anden mulighed er altså at afskaffe disse prøver såvel som den niveaudeling, som vi i hvert fald er modstandere af.

Vi mener, at man må arbejde med en udelt skole uden prøver og eksaminer.

(Kort bemærkning).

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg kunne næsten have sagt mig selv, at fristelsen var for stor for hr. Steen Folke. Det er rigtigt, at jeg i denne sammenhæng trådte vande og følte, at her var god grund til at få mere sikker grund under fødderne. Det er jo lettere for hr. Steen Folke, som næsten for enhver pris vil undgå at tage stilling og få indflydelse. Det er jo først, når man har indflydelse og ansvar, at man er nødt til at tage stilling. At lufte nogle høje idealer, nogle prægtige synspunkter, det er helt i orden, men det er ikke nær så vanskeligt.

I denne sag – hvor hr. Steen Folke muligvis har ret i, at det radikale venstres indflydelse kan blive afgørende – synes jeg, der er ekstra grund til at få overvejet spørgsmålet fornuftigt. Jeg har allerede sagt, at det synes jeg ikke politikerne kan gøre alene. Her må vi prøve at støtte os til nogle af dem, der i

[Ole Vig Jensen]

det daglige beskæftiger sig med skolen og dens forhold. Det er lige netop det, jeg ønsker skal ske i den kommende tid.

Alfred Hansen (DR):

Det er et af de forslag, som man ellers kunne have forventet at VS ville have stillet to ordførere til for indbyrdes at kunne diskutere pro et contra vedrørende det radikale venstres stillingtagen til forslaget.

Jeg har tidligere i forespørgselsdebatten været inde på prøver og foreslået det, som også kristeligt folkeparti her på skrift har nedfældet. Retsforbundet kan støtte lovforslaget.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger til forslaget – nogle bemærkninger, som andre ordførere ikke har været inde på. Det drejer sig om de to niveauer, som man har i øjeblikket. Man underviser dels på grundkursusniveau, dels på udvidet kursusniveau, men de prøver, som alle eleverne på begge niveauer skal op til, udarbejdes efter det niveau, som grundkursuselever er undervist på. Det vil naturligvis, som også ordførerne anfører i bemærkningerne, betyde, at de elever, der undervises på udvidet kursus, har meget nemt ved at klare disse opgaver og få meget høje karakterer. Derudover vil naturligvis også en del elever på grundkursusniveau kunne få pæne karakterer.

Den afleverende skole skal give en karakteristik af eleven med hensyn til eventuel optagelse i gymnasiet, og den kan vælge mellem 3 prædikater: »egnet til gymnasiet«, »ikke egnet til gymnasiet« eller »måske egnet til gymnasiet«. Når tilgangen til gymnasiet har været relativt stor den seneste tid, ikke mindst efter, at den nye folkeskolelov er begyndt at virke i praksis, tror jeg, det for en stor del skyldes, at mange elever får relativt høje karakterer i de fag, fordi prøven laves på grundkursusniveau. Derfor kan den afleverende skole naturligvis ikke undslå sig for at erklære de pågældende elever for egnede, for de har rent faktisk bevist i deres prøveresultater, at de er kvalificerede til at komme i gymnasiet, selv om det måske senere viser sig, at de har meget svært ved at følge den teoretiske undervisning i gymnasiet. Jeg synes, det hører med i en samlet vurdering af, hvordan disse prøver virker i praksis.

Dertil kommer, at det er helt og aldeles urimeligt, at man underviser elever på ét niveau, men til afgangsprøven udarbejder prøver svarende til et andet niveau. Det må være en helt naturlig hensyntagen til eleverne, at eleverne bliver stillet over for prøver, som svarer til det niveau, de er blevet undervist på. Derfor er forslaget et godt forslag, og det bør naturligvis også vedtages.

Jeg vil ikke sige, at forvirringen er total, men jeg vil da gerne have opklaret, om det er sådan, at hvis nu venstre stemmer for dette forslag fra kristeligt folkeparti, og hvis de radikale finder ud af, at de vil stemme imod, så er skoleforliget brudt. Eller er skoleforliget først brudt, i det øjeblik dette forslag er vedtaget?

Jeg synes, det er nogle gode taler, hr. Bundgaard Nielsen har holdt i dag, og der er også en del gode synspunkter i den annonce, som jeg tidligere har omtalt, som venstre har indrykket i aviserne den 23. marts 1981. Men jeg er ikke helt klar på, om man virkelig mener det alvorligt fra venstres side eller det bare er nedfældet på prent i annoncen og sagt i talen, der er holdt i dag, af mentalhygiejniske grunde. For hr. Bundgaard Nielsen har sagt: vi er villige til at ændre på disse forhold. Men samtidig har hr. Bundgaard Nielsen sagt: vi vil være loyale over for folkeskoleforliget. Jeg har svært ved at se, hvordan disse to modsatrettede synspunkter kan forenes, al den stund vi ved, socialdemokratiet ikke vil rokke sig en tøddel med hensyn til en eventuel mindre reform af folkeskoleloven.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Hr. Ole Vig Jensens meget forstandige tale her fra talerstolen har vist, at forhandlingsmulighederne ikke er udtømte, og derfor får hr. Alfred Hansen ikke noget svar.

Chr. Christensen (KrF):

Jeg har som ordfører for forslagsstillerne nu to opgaver. Den ene er at takke ordførerne. Den anden er at svare på, hvorfor vi er fremkommet med dette forslag. Jeg skal tage det sidste først.

Under de forhandlinger, der gik forud for indgåelsen af forliget i 1975, var det helt afgørende for os, at man kunne bevare folke-

[Chr. Christensen]

skolens høje faglige kundskabsniveau. Det var tilfældet under forhandlingerne både om udformning af skolens formålsparagraf, om fagenes placering og timetal og om termins- og afgangsprøverne.

Udviklingen, siden folkeskoleloven er blevet vedtaget, synes for os at gå i en anden retning end den, vi dengang forudså og vel også havde som intention ved indgåelsen af forliget, sådan at skolens faglige niveau ikke har kunnet opfylde elevernes behov og forældrenes berettigede krav. Vi mener, at dette forslag er en af vejene at gå, netop for at højne niveauet.

Som det er nu, er prøverne lagt på et niveau, der svarer til de krav, man kan stille til de elever, der har gået på grundkursus. Derfor får eleverne, som har gået på udvidet kursus, en bedømmelse, der ligger alt for højt, og derfor er den misvisende. Eleverne taber respekten for prøverne under disse forhold. Det giver dem jo en falsk fornemmelse af deres eget niveau. Mange vil føle, at der ikke er noget at stræbe efter, og så kan det ikke betale sig. De vaner, de dermed får indarbejdet, kan blive til skade for dem senere.

Der sker også det, når denne håbløshed sænker sig, at både elever og forældre bliver motiverede for snakken om, at man skal have udelte klasser. Det er måske en af grunde til, at op imod halvdelen af klasserne er udelte nu.

Jeg vil også sige, at det er min klare fornemmelse, at der er folk i folkeskolens regie, der ikke taber en eneste chance for at gøre deres indflydelse gældende med hensyn til at påvirke forældrene og eleverne til at vælge udelte klasser. Det går ud over skolens samlede faglige niveau.

Skal vi behandle eleverne retfærdigt – og det er der vel ingen der er i tvivl om at vi skal – skal vi behandle dem forskelligt, for de er forskellige, og de møder med forskellige forudsætninger. Derfor skal de undervises på det niveau, hvor de kan få mest ud af undervisningen, men så skal de også have lov til at aflægge prøve på det niveau, hvorpå de er undervist. Det er baggrunden for vores forslag.

Om skolelovsforliget skal jeg sige: vi ønsker ikke at løbe fra et påtaget medansvar. Men jeg vil gerne sige, at når en lov, vedtaget på baggrund af et indgået forlig, giver en

udvikling i en negativ retning – set fra vort synspunkt – som ikke var forudset, så må det være forligspartiernes forpligtelse at ændre loven, så udviklingen kan blive positiv.

Vi erkender, at vi ser forskelligt på dette problem i skolelovsforligsregie. Vi har prøvet at vinde tilslutning flere gange til vores tankegang, men det har været forgæves. Da sagen for os er principielt meget vigtig, har vi ønsket at drøfte den med alle partier i folketinget. Vi skal nok passe på, at vi ikke kommer i den situation, at forligspartierne kommer til at bremse en nødvendig justering. Vi kan ikke, vi ønsker ikke at ofre børnenes og forældrenes berettigede krav og ønsker om fastholdelse af det faglige niveau.

Jeg skal takke de ordførere, som har været meget positive over for vores forslag.

Jeg vil gerne sige tak til hr. Bundgaard Nielsen for fuld forståelse for problematikken. Det er den første forudsætning for, at vi kan gå ind i seriøse debatter om at få det ændret. Hr. Bundgaard Nielsen siger: var det ikke en idé, om man eventuelt for at nedsætte prøvetiden – altså den belastning, der ligger over prøverne – kunne lade fag udgå ved lodtrækning? Jo, det kunne man da glimrende, dengang vi havde realeksamen. Hvorfor skulle man ikke kunne gøre det igen? Det er måske forhandlingskrumtappen.

Må jeg sige fru Karen Højte Jensen tak for tilslutningen.

Det samme vil jeg sige til hr. Halvgaard. Hr. Halvgaard sagde: det er glædeligt, at kristeligt folkeparti nu erkender, at loven bør ændres. Hr. Halvgaard ved, at dette lovforslag er fremme til debat for anden gang, så det er altså et stykke tid siden, dette ønske hos os opstod.

Tak til fru Mimi Jakobsen for tilslutningen og også til hr. Alfred Hansen, der karakteriserer det som et godt forslag, der burde vedtages. Jeg er enig med hr. Alfred Hansen.

Ministerens holdning var ikke fremmed eller ukendt. 4 prøver vil være teknisk meget vanskeligt. Folkeskolen er ikke blevet så dårlig siden dengang, da man kunne mestre både realeksamen, 8. og 9. klasse og 9.-10. klasses prøvesystem. Det kan man selvfølgelig gøre igen.

Det, der måske bekymrer mig mest i denne sag, er den agitation, der drives fra socialdemokratiets side om det vældig belastende i prøvesystemet. Erkendt, der er problemer.

[Chr. Christensen]

Mèn det er, som om man vil give befolkningen indtryk af, at prøverne er grunden til alt det spild af tid og den fuldstændig meningsløse seance, der foregår om foråret, for måske ad den vej at få det presset igennem over for befolkningen, som man ikke kan få igennem herinde i folketinget.

Til fru Marianne Bentsen-Pedersen: vi er fuldstændig uenige, men vi respekterer, at SF har den holdning, lige så vel som vi forventer respekt for den holdning, vi har.

Hr. Ole Vig Jensen ville ikke tage endelig stilling, men mente, der var god grund til at overveje. Når vi har taget dette spørgsmål frem på denne måde i dag, så er det bl.a. på baggrund af den tanke, som undervisningsministeren her under debatten om det forrige punkt på dagsordenen fremsatte: vi ser forskelligt på tingene inden for forligspartierne, men det må være meget vigtigt, at enhver trækker de synspunkter frem, man har, for at vi kan få dem debatteret, også i en større sammenhæng.

På den baggrund forstår jeg ikke rigtig snakken om forligsbrud. Det, der er formålet med lovforslaget, er, at samtlige folketingets partier skal tage det op til overvejelse, og derefter må de, der står med det specielle ansvar, prøve ud af debatten at lodde, hvad deres forpligtelse er. Derfor er jeg meget glad for den åbenhed, hr. Ole Vig Jensen netop gav udtryk for.

Hr. Steen Folke skal jeg sige tak for forståelsen for logikken.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

[Af Halvgaard (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 182. Fremsat 25/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Efter folkeskolelovens § 25 har kommunerne pligt til at sørge for befordring af børn til og fra skole, hvis skolevejen er længere end visse nærmere fastsatte kilometerafstande, eller hvis hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør befordring særlig påkrævet.

Efter det nu foreliggende forslag vil fremskridtspartiet overlade det til den enkelte kommune at afgøre, om man anser skolebefordringen for påkrævet.

Det har fra gammel tid været tilstræbt, at skoledistrikterne blev af en sådan størrelse, at børnenes skolevej ikke blev urimeligt lang. Men i takt med centraliseringen af skolerne, som jo især har fundet sted på landet, er afstanden mellem skole og hjem blevet forlænget betydeligt, og behovet for skolebefordring er opstået. Dertil kommer unægtelig også den stærkt øgede biltrafik på vejene, som indebærer store risici for de svage trafikanter, herunder gående og cyklende skolebørn.

Jeg kan ikke være meget uenig med fremskridtspartiet i, at det kan være sundt at gå eller cykle, men der må dog vel være grænser for, hvor langt man med rimelighed kan forlange at børn skal gå eller cykle. Derfor er der også i loven fastsat visse afstandsgrænser, som varierer efter børnenes alder.

I de tilfælde, hvor vejen må betragtes som trafikfarlig, er der almindelig enighed om, at man bør søge at sikre skolevejen så godt som muligt fremfor at oprette skolebusordninger, men kan man ikke sikre skolevejen på anden måde, så må kommunerne sørge for befordring, f. eks. ved at etablere skolebuskørsel.

Regeringen har til stadighed sin opmærksomhed rettet på børns sikkerhed i trafikken, bl. a. gennem regeringsudvalget om børn i trafikken, og jeg har noteret mig, at antallet af trafikdræbte børn i de seneste år er for nedadgående. Det er glædeligt, men det må ikke få os til at slække på de foranstaltninger, som medvirker til at sikre børnene i tra-